

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לש"י : shayleshay.co.il

פרשת וַיִּרְא — קביעת מקום לתפילה

נאמר בפרשה: "וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי ה'" (יט כו). מפסוק זה למדו רבותינו במסכת ברכות (ו:) על חשיבות התפילה במקום קבוע. רבי חלבו אמר בשם רב הונא: כל הקובע מקום לתפילתו – אֵילוּהֵי אַבְרָהָם בַּעֲזָרוֹ, וכשימות יספידו אותו: אוי עניו! אוי חסיד! מתלמידיו של אברהם אבינו!

שואלת הגמרא: מַנֵּינן לנו שאברהם קבע מקום לתפילתו?

והגמרא מוכיחה זאת מהפסוק "וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי ה'" (יט כז). חז"ל פירשו שהביטוי "עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי ה'" משמעו עמידה בתפילה, ומהעובדה שאברהם טרח להשכים בבוקר ולשוב ולעמוד בתפילה דווקא באותו מקום שהתפלל אתמול, אנו לומדים שעלינו לקבוע מקום לתפילתנו. גם אצל פינחס אנו מוצאים לשון "עמידה" שנדרשת במובן של תפילה: מלימוד פרשת פינחס רואים רק איך פינחס קם לעשות דין ומשפט והרג את זמרי וכזבי. אבל חז"ל מפרשים שיחד עם זה, פינחס גם התפלל למען עצירת המגפה, ונענה, וזהו שנאמר "וַיַּעֲמַד פִּינְחָס וַיִּפְלֹל, וַתַּעֲצֵר הַמַּגֵּפָה" (תהלים קו ל). המילה "וַיִּפְלֹל" מתפרשת גם במובן של עשיית דין וענישת הנואפים, וגם במובן של תפילה תקיפה, של עמידה בדין לפני הקב"ה לדרוש שיחוס וירחם, וכמו שמבארים חז"ל: אמר פינחס: "רבונו של עולם! וכי בגלל חוטאים אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל?!!" (סנהדרין פב ב).

מדוע כה חשוב להתפלל במקום קבוע?

טעם אחד כתוב ב"שולחן ערוך" (אורח חיים סימן צה סעיף ד) שהתפילה היא במקום הקורבן, ולכן היא צריכה להיות דומה להקרבת קורבן; וכמו שלכל קורבן קבוע מקום מיוחד לשחיטתו ולזריקת דמו, כך לתפילה צריך מקום קבוע.

טעם נוסף כתב המהר"ל (נתיבות עולם, נתיב העבודה ד) שקביעת מקום לתפילה מייקרת ומחשיבה את התפילה, והופכת את המפגש של המתפלל עם הבורא לתופעה קבועה ומתמשכת, לקשר של קיימה, ולדביקות תמידית. "וכל דבר שיש לו מקום, הוא חזק מאוד, שהוא כמו האילן שיש לו שורש נטוע במקום אחד... וזה הקובע מקום לתפילתו יש לו נטיעה ודבוק אצל השם יתברך לגמרי". לעומת זאת, אם אדם מתפלל במקום הראשון שנקרה בדרכו, זה עלול להצביע על כך ולהשפיע על כך שהתפילה שלו היא רק מפגש חד-פעמי, אירוע מקרי מזדמן וקשר בר-חלוף שאיננו חשוב כל כך. ההליכה להתפלל דווקא במקום קבוע, מראה על הכנה והתכוונות מיוחדת להתפלל.

טעם שלישי כתבו בפירושיהם למסכת ברכות (ו:): הרשב"א (בפירושי האגדות) ורבי מנחם המאירי. לדבריהם, תפילה במקום קבוע מסייעת לכוונה בתפילה. מי שמתפלל בכל פעם במקום אחר, דעתו יותר מוסחת מהתפילה, כי הוא מתעניין יותר בדברים ובהתרחשויות שיש במקום החדש.

בספר "הגיוני הפרשה" (עמ' קסה) הביא טעם נוסף, שמי שיש לו מקום קבוע בבית הכנסת, ירגיש יותר מחויב להתפלל בציבור, כי אם הוא לא יבוא, מיד יורגש חסרונו וישאלו אודותיו.

את דין הגמרא של קביעות מקום לתפילה פסק ה"שולחן ערוך" להלכה (אורח חיים סימן צ סעיף ט): יקבע מקום לתפילתו שלא ישנהו אם לא לצורך, ואין די במה שיקבע לו בית כנסת להתפלל, אלא גם בבית כנסת שקבוע בו, צריך שיהיה לו מקום קבוע.

ומהי ההגדרה של "מקום" לענין זה?

כתב המגן אברהם (אורח חיים סימן צ סעיף קטן לד) שהמקום הקבוע של המתפלל הוא כל המרחב שלו, כל ארבע אמותיו (כלומר כשני מטר). לכן אם לאדם יש מקום ישיבה קבוע בבית הכנסת, ואדם אחר התיישב לו במקומו, אפשר להתפלל גם בסמוך למקומו, כי כל עוד זה בתוך שני מטר, הרי זה נחשב שקבע מקום לתפלתו.

יהי רצון שנזכה לקבוע מקום לתפילתנו, ולקבל על כך את השכר שמבטיחה הגמרא שם (ברכות ו:): "כל הקובע מקום לתפילתו – אויביו נופלים תחתיו".